

Salla Taavetti
Cand.phil
Finsklærer i Nordtroms
Prosjektleder ved Kvenantologi

13.06.2004

Kultur- og kirkedep. KU 13.06.2004 2003/3511-040

Kommunal-og regionaldepartementet
Pb. 8001
0030 Oslo

MERKNADER ANG. RAPPORTEN- KVENSK SPRÅK ELLET DIALEKT?

I rapporten gis s uttrykk at kvensk språk/dialekt snakkes i dag av flere hundre personer i Nordtroms og Finnmarken, og derfor bør språket revitaliseres og tas i bruk også som skolefag. I tillegg skrives det om kvensk område som etter rapporten har vært og er enhetlig geografisk område, hvor man har hatt fast bosetning fra 800-tallet.

Flere vitenskapelige undersøkelser viser det at området hvor den gamle finsktalende befolkning har bodd er utstrakt, og innvandringen fra Nord-Finland og Nord-Sverige har skjedd i løpet av flere hundre år, og man kan ikke snakke om ett kvenområde men heller flere bosetningområder rundt omkring Troms og Finnmark (Saressalo, Lassi: Kveenit 1996 m.fl.).

I rapporten har man glemt viktig en gruppe; og det er nemlig lærere som er kontinuerlig i kontakt med elever og foreldre som har valgt finsk som andrespråk. Lærere representerer "grasrota" som hører hva slags språk elever har med seg når de starter grunnskolen. Elever i dag er norskspråklige, unntatt nyere finske innvandrere.

I Nordtroms (Lyngen og Storfjord) som er gammelt "kvenområde" snakkes ikke kvensk daglig blant skoleelever. I foreldresamtaler når man tar opp fagets innhold er foreldrenes ønske at faget som undervises skal være finsk, men at man må ta opp historiske fakta.

- Hvorfor finnes det finske stedsnavner, etternavner og hvorfor kan besteforeldre finsk?

Foreldre velger finsk fordi det er språk som snakkes i nabolandet, finsk er Nordkalottens språk, og å kunne finsk gir muligheten å forstå mer om lokalhistorie; elever blir bevisste om sitt bakgrunn.

2.

Som finsklærer vil jeg også presisere at finsk inkluderer kvensk. Hvis faget skal bli kvensk, så hvilken av kvenske dialekter velges til undervisningsspråk - eller skal man undervise flere kvenske dialekter?

At det ikke snakkes kvensk daglig betyr at kvensk er fremmedspråk til elever. Allerede i dagens situasjon, uten kvensk grammatikk, ordbøker, ordlister og litteratur, er det tidkrevende å undervise kvensk språk. Men det er mulig å gjøre elever bevisste om lokalhistorie samt sitt bakgrunn. Å lære ett språk uten grammatikk er naturlig, men i skolesituasjon det å undervise språk uten didaktiske hjelpemidler blir komplisert. Hvordan kan man undervise kvensk når man ikke mer har eldre folk som kan brukes som hjelpelærere?

I dag har man velbyggt nettverk ang. lærere som underviser i finsk som andrespråk, i tillegg produseres hele tiden læringsmateriale som tilsvare behovet L 97 setter i undervisningen innen faget finsk som andrespråk. Å kunne finsk gir muligheten å lære også kvensk. I tillegg finnes det mye undervisningsmateriale som i løpet av årene er tilrettelagt til nordnorsk historisk og språklig situasjon. Og det lages hele tiden mer undervisningsmateriale.